

å vissa lantarbetarbostadslån och lantarbetarbostadsbidrag, oaktat i kungörelsen den 22 juni 1939 (nr 465) om dylika lån och bidrag föreskrivna förbindelser och säkerhetshandlingar icke innehavas av styrelsen.

Stockholm den 18 december 1946.

Med undersätlig vördnad.

Nr 564.

Godkänd av första kammaren den 19 december 1946.

Godkänd av andra kammaren den 19 december 1946.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inrättande av avgångsstat för befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet.

(Statsutskottets utlåtande nr 304.)

T i l l K o n u n g e n.

I propositionen nr 353 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 18 oktober 1946, framlagt förslag angående inrättande av avgångsstat för befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet.

Såsom i propositionen framhållits är det av utomordentlig vikt med hänsyn till den ställning ordningsmakten intager i samhället, att dess lojalitet och pålitlighet icke behöver sättas i fråga. Det är ett framträdande önskemål, att opålitliga element inom samhällets skyddsorgan skola kunna skiljas från tjänsteutövning. Detsamma gäller fall då allvarliga anmärkningar kunna riktas mot befattningshavares vid ordningsmakten enskilda vandel. I utredningen ha exempel icke saknats på sådana brister i levernet hos polistjänstens utövare, att vederbörandes fortsatta verksamhet som ordningens och säkerhetens upprätthållare måste väcka anstöt, ehuru de icke ansetts kunna föranleda avsked från tjänsten. Då gällande bestämmelser icke erbjuda tillräckliga möjligheter att i fall av utomordentlig vikt skilja befattningshavare vid polisväsendet från utövning av tjänsten, anser riksdagen i likhet med Kungl. Maj:t att sådana möjligheter böra skapas.

Befattningshavare, som ehuru han icke enligt därom gällande bestämmelser funnits böra dömas till avsked från tjänsten likväl bör av nu antydda skäl skiljas från tjänstens utövning, skall enligt Kungl. Maj:ts förslag överföras på avgångsstat, varefter hans befattning skall i vanlig ordning kunna återbesättas med ordinarie innehavare. Beslut om förande på avgångsstat skall meddelas av Kungl. Maj:t. Givetvis bör ett sådant beslut föregås av en omsorgsfull utredning och befattningshavaren i fråga beredas tillfälle yttra sig över vad som anförts till stöd för den ifrågasatta åtgärden. Beträffande de förutsättningar som skola utgöra grund för överförande på avgångsstat god

tager riksdagen Kungl. Maj:ts förslag. Riksdagen utgår i likhet med föredragande statsrådet från, att ett sådant överförande endast skall förekomma, när ett verkligt behov därav föreligger och såsom en sista utväg, då önskat resultat icke kan nås genom att befattningshavaren flyttas till annan lämplig befattning eller i vanlig ordning skiljes från tjänsten.

Den nya bestämmelsen i civila avlöningsreglementet om skyldighet att övergå på avgångsstat mot åtnjutande av avlöning enligt grunder, som bestämmas av Kungl. Maj:t och riksdagen, avser statliga befattningshavare vid polisväsendet (landsfogdarna, landsfiskalerna och dem som tillhöra poliskåren i Boden), vilka utnämns efter avgångsstatens inrättande. De skola enligt förslaget uppbära avlöning i form av ett avgångsarvode till så stort belopp att vad som återstår efter vederbörliga pensionsavdrag närmast motsvarar tjänstepensionsunderlaget för befattningen i fråga. De sålunda föreslagna arvodena, på vilka skola utgå rörligt tillägg och kristillägg, måste riksdagen finna mycket förmånliga, särskilt vid jämförelse med de snäva bestämmelser som i allmänhet gälla för tjänstemäns rätt att avgå med förtidspension, vilken rätt är förenad med viss minskning av pensionsbeloppet under tiden till pensionsålderns inträde.

Vad nu sagts om de statliga avgångsarvodena gäller även de föreslagna bestämmelserna om statsbidrag till avlöning åt kommunal tjänsteman på avgångsstat, vilken utnämns till tjänsten senast tre månader efter avgångsstatens införande. Även dessa bestämmelser avse nämligen att tillförsäkra befattningshavaren ett belopp, motsvarande vad han skolat uppbära, därest han avgått med ålderspension i stället för att överföras på avgångsstat.

Det skulle enligt riksdagens mening vara mera tilltalande, om avgångsarvodet kunde avvägas under hänsynstagande till anledningen i varje särskilt fall till överförandet på avgångsstat. På grund av svårigheten att finna objektiva bedömningsgrunder för en sådan avvägning har riksdagen ansett Kungl. Maj:ts förslag böra för närvarande godtagas i vad detsamma avser såväl statliga som kommunala befattningshavare. Riksdagen förutsätter dock, att bestämmelserna om avgångsarvodets belopp göras till föremål för ytterligare överväganden, vid vilka det av riksdagen uttalade önskemålet bör tagas under beaktande.

Spörsmålet om avlöningsförmåner till statliga och kommunala befattningshavare på avgångsstat, vilka utnämns före ovannämnda tider, är huvudsakligen en rättslig bedömningsfråga. Vad i propositionen anförts i detta ämne föranleder ej erinran från riksdagens sida.

I de delar riksdagen ej särskilt berört här ovan har Kungl. Maj:ts förslag ej givit riksdagen anledning till erinran.

Under åberopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag *dels* beslutat, att för befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet skall inrättas en avgångsstat enligt de grunder, som angivits i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 18 oktober 1946, *dels* godkänt vid propositionen nr 353 fogat förslag till kungörelse om ändrad lydelse av 52 § civila avlöningsreglementet den 4 januari 1939 (nr 8), *dels* bemyndigat Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad i förenämnda statsrådsprotokoll förordats utfärda erforderliga bestämmelser angående avlöningsförmåner och tjänstgöringsskyldighet m. m. för statliga befattningshavare som överföras å avgångsstaten, *dels* bemyndigat Kungl. Maj:t att förordna om sådan tillfällig ökning av antalet ordinarie statliga tjänster vid polis- och åklagarväsendet, som kan föranledas av befattningshavares överföring på

avgångsstat, dels ock till Ersättningar åt befattningshavare på avgångsstat vid polis- och åklagarväsendet å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1946/47 under femte huvudtiteln anvisat ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

Stockholm den 19 december 1946.

Med undersåtlig vördnad.

Nr 565.

Godkänd av första kammaren den 19 december 1946.

Godkänd av andra kammaren den 19 december 1946.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse i vissa fall från skyldighet att återbetala för mycket utbetalta löne- och pensionsbelopp.

(Statsutskottets utlåtande nr 305.)

Till Konungen.

I propositionen nr 375 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 25 oktober 1946, berett riksdagen tillfälle att avgiva yttrande beträffande riktlinjerna för Kungl. Maj:ts prövning av frågor om befrielse från skyldighet att återbetala löne- och pensionsbelopp, som felaktigt utbetalats i strid mot under riksdagens medverkan tillkomna bestämmelser.

Det stora antalet ärenden angående befrielse från återbetalningsskyldighet i anledning av för mycket utbetalta löner och pensioner på försvarsdepartementets föredragning torde sammanhånga med beredskapsförhållandena. Ehuru en nedgång i antalet ärenden därför kan emotas, synes det likväl vara av praktiska skäl erforderligt, att Kungl. Maj:t har en viss befogenhet att efter prövning av omständigheterna i varje särskilt fall utan riksdagens hörande fatta beslut om befrielse från sådan återbetalningsskyldighet. I anslutning till riksdagens tidigare beslut angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att avgöra frågor om avstående av fordringsrätt m. m. (rd. skr. 1945: 155 och 1946: 310, punkt 1) torde ärenden, vilka avse ett belopp överstigande 5 000 kronor böra underställas riksdagen. Vad till statsrådsprotokollet anförts angående riktlinjerna i övrigt för Kungl. Maj:ts prövning synes kunna godtagas. Riksdagen vill dock understryka vikten av att omständigheterna i varje särskilt fall bli föremål för en omsorgsfull utredning och att återhållsamhet iakttages vid frågornas avgörande.

En redogörelse för meddelade beslut i ärenden, varom här är fråga, bör lämnas riksdagen i likhet med vad som gäller för Kungl. Maj:ts beslut i förenämnda ärenden om avstående av fordringsrätt.

Stockholm den 19 december 1946.

Med undersåtlig vördnad.
